

Teak – vårda på bästa sätt

Möblerna ska helst vinterförvaras i kallföråd med samma luftfuktighet som utomhus. Om man tar in möblerna i rumsvärme så finns risk för sprickbildning pga den stora skillnaden i temperatur och fuktighet.

Packa inte in möblerna i plast eller liknande, viktigt att luften ventileras runt möbeln.

Om stolarna staplas, tänk på att skydda brädorna med mellanlägg.

Teak är ett träslag med naturligt hög oljehalt. Den levereras obehandlad och uppnår, obehandlad, med tiden en fin grå patina. Småsprickor kan uppkomma genom åren. Dessa kommer och går beroende på luftfuktigheten. De är dock helt utan betydelse för möblernas hållbarhet.

Teaken kan, vid de första kontakterna med regn/fukt, reagera genom så kallad "trä/fiberresning". Detta åtgärdas genom lätt slipning med slippapper (kornstorlek 180-200).

Det underhåll som krävs regelbundet är rengöring. Hur mycket och hur ofta beror naturligtvis på vilken miljö möbeln står i. Ibland kan man behöva rengöra flera gånger per säsong. Skura med mjuk borste och tex. såpa.

Vid behov kan ytan slipas med ett finkornigt sandpapper (kornstorlek 180-200).

Använd aldrig högtryckstvätt vid rengöring av möblerna, då riskerar man skada träfibren.

Själva "gråningsprocessen" varierar i tid och under en period kan teaken upplevas som "flammig", detta är helt naturligt pga den höga oljehalten i träet. Processen påskyndas genom regn (eller bevattning) och sol. Tänk på att skydda grånade trädelar mot fettfläckar, då det grånade träet lätt upptar fett.

Vill man behålla den bruna tonen väljer man att olja teaken och då rekommenderas en teakolja. Rengör möbeln ordentligt före inoljning. Notera att möbeln måste vara helt torr innan den oljas in. Följ instruktionen på oljeförpackningen.

Upprepa behandlingen om teaken känns torr och "urlakad". Glöm inte att torka av överflödiga olja. Kvarglömd olja drar till sig smuts som i sin tur kan börja mögla.

Oljningsprocessen får man sedan upprepa vid behov, när teaken känns torr. Om man inte oljar på nytt så grånar teaken på sikt enligt ovan. Oljning av ytskiktet förlänger inte levnadstiden på träet utan handlar endast om utseendet.

Alla våra möbler i Teak är unika och kan, helt naturligt, variera i sin mönstring och färg. Det kan förekomma vissa kvistformationer men det är inget som försvagar konstruktionen utan tillför karaktär.

Den Teak vi använder är naturligtvis odlad på kontrollerade plantage, vilket säkerställer ett hållbart skogsbruk och skydd av natur och klimat.

Stativ

Varmförzinkade stativ ger ett långvarigt korrosionsskydd och behöver inget annat underhåll än vanlig rengöring. Varmförzinkning ger en lätt flammig yta som kan skifta i gråton beroende av vilka egenskaper materialet har. Färgskillnaden jämnar ut sig med tiden. Stativen går från blank till matt med tiden. Produkter av rörstål kommer alltid vara några nyanser blankare än produkter av massivt stål, detta pga olika egenskaper i stålet.

Varmförzinkning har en "självläkande" egenskap vid småskador.

Pulverlackerade stativ har en trestegsbehandling där underhåll endast behövs vid skada eller om färgen nöts bort. Håll koll på skador och åtgärda. Underhåll sker genom slipning och målning med utomhuslack avsedd för metall. Regelbunden rengöring är naturligtvis också bra. Torka av smuts med fuktig trasa.

Elförzinkade stativ (Bryggeriserien) har ett tunnare zinklager än varmförzinkade stativ. Skador lagas med sk. Kallgalv. Elförzinkade produkter bör undvikas i aggressiv kustmiljö, då saltvatten kan förkorta livslängden på produkten.

Information om påväxt av svampar och alger på trädetaljer utomhus

Den behandlade ytan måste underhållas vid behov! Det är flera samverkande faktorer som avgör graden av påväxt på oljade/målade ytor. Därmed kan inte heller Grythyttan Stålmöbler ta ansvar för mer än oljans/färgens och träets kvalitet!

Påväxt

Anledningarna till att det kan växa blånadssvamp, mögel och alger på ytor utomhus är ganska komplicerade, även om fukt är den övergripande och avgörande faktorn.

Detta är de vanligaste synliga mikroorganismerna som växer på målade/oljade ytor:

Mögelsvampar

Det finns många olika slags mögelsvampar. En vanlig typ är svartmögel, som genom sin färg framträder tydligt på ljusa underlag. De här svamparna växer i ytskiktet och förstör egentligen inte underlaget annat än utseendemässigt. Det som syns är de mörka sporererna, medan svamptrådarna (myceliet), som utgör den egentliga svampen är ofärgade.

Använd mögeltvätt eller liknande för att få bort och bleka missfärgningar.

Blånadssvampar

Denna svamp ger fula svarta prickar och stråk och kan om den får sitta kvar tillräckligt länge (normalt någon månad) växa genom färgskiktet och penetrera trä. Blånadssvamp kräver bara några plusgrader jämte hög relativ luftfuktighet. För att förhindra besvärande tillväxt måste den regelbundet och vid behov tvättas bort. Man kan också desinficera med exempelvis borhaltiga medel, vilket hämmar dem, men även detta måste upprepas. Görs inte tvättning i tid har svampen vuxit in från ytan och kan då inte längre tvättas bort helt och hållet. Framförallt på omålat trä kan man se blånadssvampar. De växer inne i träet och bryter ned det något, men inte alls i samma grad som rötsvampar och påverkar inte hållfastheten. Både svamptrådar och sporer är missfärgande.

Alger

Dessa organismer är inga svampar. Alger innehåller klorofyll och byggs upp med koldioxid från luften liksom de flesta växter. Algerna är inte beroende av näring från underlaget och förstör det inte. Den gröna beläggning man kan se nedtill på till exempel fasadbrädor består ofta av alger.

Miljön

Att färg i sig skulle mögla är sannolikt extremt ovanligt och det gäller alla typer av färg för utomhusbruk. Inga färgtyper som idag är godkända ur miljö och säkerhetssynpunkt har visat sig kunna förhindra påväxt när omständigheterna är gynnsamma för mikroorganismer.

Underhåll av målade ytor är svårt att undvika om de ska hålla sig snygga, oavsett färgval.

En förutsättning för påväxt är sporer, pollen och andra mikroorganismer i luften eller i underlaget och som hamnar på färgskiktet, samt tillräcklig fuktighet och viss temperatur.

Svampsporer, som sprider svamparna, kan finnas i luften under en stor del av året, ibland mer ibland mindre. Det betyder att olika trädetaljer utomhus alltid kan angripas av mögel och blånadssvampar, om förhållanden för organismernas utveckling är gynnsamma. På släta och hårda ytor får inte svampar och alger så lätt fäste.

Antimögelmedel?

Vår ytbehandling innehåller antimögelmedel som är godkända ur miljö- och säkerhetssynpunkt. Det skall motverka svampbeväxning på ytan. I allmänhet förhindras därigenom störande svampbeväxning.

Det är alltså oftast inte ett produktfel när en yta får mögelbeväxning. Det är resultatet av en nödvändig kompromiss mellan hänsyn till miljön och kravet på mögelbeständighet.

Källa: Sveriges Färgfabrikanters Förening. Anstenius, CE, Mögel och alger på fasader och målade detaljer utomhus.

Så säger statens oberoende experter om påväxt

Problemet med mögel- och algutväxt på ytor är inget nytt fenomen. Det är en naturlig process som orsakas av variationer i klimat, ytornas beskaffenhet, materialet i ytorna och en mängd andra faktorer som vid vissa tillfällen samverkar så att gynnsamma förutsättningar uppkommer för tillväxt av mögel och alger. För uppkomst av mögel- och algbeväxning på målade ytor spelar temperatur- och fuktförhållandena stor roll.

Man kan konstatera att:

- Sporer finns överallt.
- Fukt är den viktigaste orsaken till tillväxt
- Mikroorganismer växer på alla typer av ytor

Det lokala geografiska läget (mikroklimatet) har betydelse för hur stor påväxt det kan bli. Under senare år har man konstaterat att klimatet har blivit varmare och fuktigare och mer liknar mellersta och södra Europa.

Källa: SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut. Bevaxning på målade träfasader utomhus, av Jan Ekstedt, Alf Karlsson. SP Rapport 2009:11